

Darvasi László:
A lojangi kutyavadászok

A mai magyar irodalom olvasói között sokan panaszkodnak fel azt, hogy a különféle alkotásokat nem lehet szépirodalomnak nevezni. A modern szövegeket idegennek, nyersnek, élvezhetetlennek ítélik, minek következtében semmi szépséget nem tulajdonítanak az általuk olvasottaknak. Mit lehet ugyanakkor szépnek tekinteni? Általánosságban és hallgatólágosan a köznapi szóhasználatától eltérő, magasabb szinten elhelyezkedő költői megnyilatkozást, mely lehetővé teszi az olvasó számára a saját világától való elszakadást és a szöveg világában való feloldódást. A számos – szövegiséget, a történetmondás mikéntjét, illetve a lelki történéseket kiemelő – mű között ezért fontos irodalmi esemény az, amikor olyan könyv lát napvilágot, amely kielégíti az ilyen irányú igényeket.

Alighanem az irodalmi közéletben közmegegyezés van a tekintetben, hogy Darvasi László a mai magyar prózairodalom legszebb alkotásait hozza létre. Aki ezzel a várakozással veszi kezébe a szerző legújabb kötetét, nem csalódik. Darvasi stílusa egyenletes, gördülékeny, még ha a témaválasztás többnyire ellenpontozza is az elbeszélés könnyed folyását. Darvasi voltaképpen mesélő, akit ebbéli minőség-

ében eleddig Kosztolányihoz és a német romantika novellistáihoz hasonlítottak. S valóban: *A lojangi kutyavadászok* egy elképzelt kínai tartományban játszódó története emlékeztetnek a romantikus kispróza-irodalom témáira és poétikai eljárásaira. A szereplők mintegy valamely általános törvényszerűségnek engedelmességgel haladnak végzetük felé, mely egybeesik az elbeszélte történetek végével. Minden novella metszetet ad a tartomány lakóinak (császároknak, tudósoknak, vadászoknak, egyszerű parasztoknak vagy akár állatoknak) az életéből, ami egyúttal nagyobb sorsösszefüggéssé lép elő: általános élethelyzetet képvisel, melyben csak az értelmes és értelmes, ami elbeszéléssé lesz. Ugyanakkor nem az erkölcsi tanulságok súlykolása, az olvasó önmagára ébresztése vagy a világnak valamely egyszerű kicsinyítő tükröként szolgáló történetmondás lesz úrrá a novellákon. Éppen ellenkezőleg: mihelyt önmagunkra ismerhetnénk, már el is távolodik tőlünk az elbeszélte történet. Újból idegenné válik, titokzatossá – s Darvasi jó érzékkel játssza ki az ehhez tartozó elemeket. Színre léptet olyan megkopottnak látszó fogalmakat, mint az álom, a szerelem vagy a halál. Ám felismerve, hogy csak úgy teheti ismét elevenné, ha hangsúlyozottan kitalált keretbe helyezi ezeket, a Távol-Kelet egzotikumát választja elbeszélése színteréül.

A laza szálakon egymásba fűződő elbeszéléseket az első, nagyobb részben a lojangi kutyavadászok szerepe, helyzete, említése szervezi nagyobb egésszé. A második rész alapvetően rövidebb szövegeit viszont egy titokzatos út, Lao Szu útja kapcsolja egybe, ám itt is felbukkannak a kutyavadászokra vonatkozó utalások. A keleti filozófiák, vallási elgondolások, szokások sajátosan keverednek mai európai (esetenként magyar) szemléletmódokkal: jobbra észrevétlenül egymásba játszanak, esetenként azonban kiütözköznak a különbségek. Sajnálatos, hogy a homályban hagyott csattanós befejezések nem adnak kerek történeteket, mivel egyes motiválatlan történetszálak a titokzatosságot, az indokolatlan sokértelműséget szolgálják. A néhol egyenesen bántóan az olvasóra hárított befejezési kényszer ugyan nagy élvezetet okozhat a Darvasival ismerkedőknek, annak azonban, aki már nem először szembesült ezzel az írásművészettel, némiképp beidegződöttnek – azaz fárasztónak – hathat. Mindazonáltal ez is csak egyediesíti a Darvasi-féle szépírást, és segítségére van annak, hogy észrevegyük, mik is voltaképpen ezek a történetek. Könnyen olvasható, élvezetes, de korántsem könnyed elbeszélések. Mesék – felnőtteknek.

BEDNANICS GÁBOR

(*Magvető Kiadó, Bp., 2002. 230 o. 1890 Ft*)

Martin Buber:

Angyal-, szellem- és démon-történetek

Az Atlantisz Kiadó sajátos színfoltja a magyar könyvkiadásnak. Nem csak azért, mert jóvoltából számos „hiánypótló” – legfőképpen bölcseleti-filozófiai – munka fordítása láthatott napvilágot, és jó néhány jelentékeny szerzőt ismerhetett meg a hazai olvasóközönség. Nem is csak azért, mert a kiadó nem félt nagy vállalkozásokba vágni a fejszét, mint amilyen *Az Ezeregyéjszaka meséi* első teljes magyar átültetésének hét kötetben történt megjelentetése. Azért is sajátos színfolt e kiadó, mert egyes kiadványait rendkívüli, mármár a művészeti albumokkal vetekedő igényességgel adja akár a bibliofil olvasóközönség kezébe. Említhetném a C. H. Beck Kiadóval együttműködésben született könyveket, de kétségtávan ilyen a Paul Klee rajzaival most megjelent Buber-könyvecske is.

Martin Buber munkásságába a magyar olvasók – hacsak nem szereztek jártasságot a német vagy a héber nyelvben, avagy nem küzdötték le az idegen nyelvű fordítások beszerzésének nehézségeit – sokáig filozófiai fő műve, az Európa Kiadónál megjelent *Én és Tű* révén nyerhetek betekintést. Ez az esszékönyv is példázhatja, hogy a szerző számára az elmélyült, sőt néhol a misztika